Lausunto

13.9.2022 1 (2)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Ammattiliitto Jyty ry:n lausunto koskien hallituksen esitystä laiksi välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana

HE 130/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana

Ehdotettavaa lakia sovellettaisiin tilanteissa, joissa asiakkaiden tai potilaiden henki vaarantuu tai asiakkaiden tai potilaiden terveys vaarantuu vakavasti kuntien tai kuntayhtymien järjestämää terveydenhuoltoa tai kotihoitoa koskevan työntekijäjärjestön työtaistelun aiheuttaman henkilöstövajauksen vuoksi.

Lakko-oikeus on ammattijärjestölle ensiarvoisen tärkeä keino silloin, kun neuvotteluteitse ei ole onnistuttu löytämään ratkaisua, joka olisi hyväksyttävissä. Ammattiliitto Jyty suhtautuu erittäin varauksellisesti lainsäädäntöön, jolla lakko-oikeutta rajataan. Rajaaminen voi tulla kyseeseen vain erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa, jotka johtaisivat muuten hengen vaarantumiseen tai terveyden vakavaan vaarantumiseen. Myös silloin rajoitustoimenpiteiden on oltava mahdollisimman suppeat ja ne pitää olla määritelty selkeästi ja siten, ettei tulkinnanvaraa ole. Vaikka esityksessä korostetaan sitä, että laissa säädettyjä keinoja ei voida käyttää miltään osin työtaistelun murtamiseen eikä työvoimapulasta tai siihen osoitettujen voimavarojen riittämättömyydestä aiheutuvien ongelmien ratkaisemiseen, vaarana on, että näin voi tapahtua.

Laissa on määräykset, miten menetellään, jotta välttämättömässä terveydenhuollon ja kotihoidon tehtävissä on riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä. Työnantajana toimivan kunnan tai kuntayhtymän olisi mahdollista myös määrätä palveluksessaan oleva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö suorittamaan tavanomaisten työtehtäviensä lisäksi tai sijasta työnantajan määräämiä muita ammattitaitoaan vastaavia tehtäviä. Työnantaja voisi määrätä työntekijän myös työskentelemään toiseen toimintayksikköönsä. Jos työntekijä määrätään suorittamaan tavanomaisten tehtäviensä lisäksi muita ammattitaitoaan vastaavia tehtäviä, on huomioitava työntekijän näkemys samoin kuin se, mistä tehtävistä on kysymys. Silloin, kun on kysymys erityisosaamista vaativista tehtävistä ja siihen liittyvästä riittävästä kokemuksesta, on oltava varmuus, että em. työntekijällä on tämä osaaminen ja kokemus. Laissa oleva määräys, ettei henkilön henkilökohtaisen tilanteen kannalta toimi saa olla kohtuuton, on melko epämääräinen. Määräystä on aina tulkittava henkilön näkökulmasta.

työsi on tärkeä

Fackförbundet Jyty
www.jytyliitto.fi

Stationskarlsgatan 4, 00520 Helsingfors

Työntekijälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja aito mahdollisuus pätevästi kieltäytyä hänelle tarjotusta muusta kuin omasta työstä. Kuulemisessa olisi oltava mukana ainakin luottamusmies. Työntekijää ei saa siirtää ko. tehtävään vastoin omaa tahtoaan.

Aluehallintovirastolle on annettu laajat toimivaltuudet. Viraston tekemät päätökset saattavat olla ristiriidassa tämän lain tarkoitusten kanssa ja tämä vuoksi selvitys päätöksestä ja sen riitauttamismahdollisuus on välttämätön.

Edellä olevan johdosta:

Ammattiliitto Jyty suhtautuu lakko-oikeuden rajaamiseen erittäin varauksellisesti. On tärkeää, että mahdollisuutta käytetään vain todella poikkeuksellisissa tilanteissa ja tällöinkin vain erittäin rajoitetusti ja tiukoin kriteerein. Lakko-oikeutta terveydenhuollon ja kotihoidon työtaisteluissa ei saa rajoittaa aluehallintoviraston liian väljällä tulkinnalla. Yksittäiseen henkilöön kohdistuvat toimet eivät saa olla kohtuuttomia henkilön omasta näkökulmasta katsoen.

Helsingissä 13.9.2022

Ammattiliitto Jyty ry

Jonna Voima
puheenjohtaja

Marja Lounasmaa
edunvalvontajohtaja

työsi on tärkeä

Fackförbundet Jyty
www.jytyliitto.fi

Stationskarlsgatan 4, 00520 Helsingfors